

گزارش پستی

مرکز مطالعات و پژوهش‌های
سلامت اداری و مبارزه با فساد

۹۹

ده سال مبارزه با فساد

جمهوری آذربایجان (۲۰۰۵-۲۰۱۵)

گزارش پژوهشی

سال دهم، شماره ۹۹، مرداد ۱۳۹۶

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

نام گزارش: ده سال مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان (۲۰۱۵-۲۰۰۵)

مترجم: آیت باقری باباکندی

شمارگان: ۳۰۰

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: مرداد ۱۳۹۶

مطالب مندرج در این گزارش نشانگر دیدگاه نویسندگان آن است و لزوماً نمایانگر دیدگاه سازمان بازرسی کل کشور نیست.

کلیه حقوق مربوط به این گزارش به سازمان بازرسی کل کشور تعلق دارد و هرگونه

انتشار مطالب آن بدون کسب اجازه از سازمان، غیرمجاز است.

فهرست مطالب

۷ اشاره
۹ مرحله اول (۲۰۰۴-۲۰۰۶) - برنامه دولتی مبارزه با فساد
۱۵ مرحله دوم (۲۰۰۷-۲۰۰۱) - راهبرد ملی شفافیت و مبارزه با فساد
۱۹ مرحله سوم (۲۰۱۲-۲۰۱۵) - طرح اقدام ملی برای ترویج دولت باز
۲۲ اصلاحات قانونی - گاه‌شماری اقدامات حقوقی هنجاری (۲۰۰۴-۲۰۱۴)
۲۶ اصلاحات نهادی
۳۵ همکاری‌های بین‌المللی - اسناد و سازمان‌های بین‌المللی (۲۰۰۳-۲۰۱۵)
۴۳ آگاهی‌افزایی

اشاره

نظر به ساختار پیچیده و گستردگی پدیده فساد در دنیای مدرن امروز، مبارزه با آن تنها در چارچوب مرزهای ملی کشورها امکان‌پذیر نیست بلکه نیاز به همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و استفاده از تجارب سایر کشورها در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. از این‌رو در سال‌های اخیر ریاست سازمان بازرسی تأکید ویژه‌ای بر استفاده از تجارب کشورهای مختلف در این زمینه داشته‌اند.

گزارش حاضر که از سوی کمیسیون مبارزه با فساد آذربایجان به زبان انگلیسی تهیه شده به تشریح موفقیت‌ها و اقدامات ضد فساد این کشور در طی ده سال گذشته اختصاص دارد.

اگر مبنای قضاوت خود را رتبه‌بندی سازمان شفافیت قرار دهیم قطعاً جمهوری آذربایجان از جایگاه مطلوبی در این رتبه‌بندی برخوردار نیست اما آنچه از مطالعه گزارش حاضر می‌توان استنباط کرد، این است که در طی سال‌های اخیر این کشور اقدامات مفیدی در حوزه‌های مختلف مبارزه با فساد از جمله اجرای برنامه‌های دولتی و راهبردهای ملی مبارزه با فساد، اصلاحات قانونی و نهادی، همکاری‌های بین‌المللی و آگاهی‌افزایی انجام داده است.

به‌موازات اقدامات فوق، این کشور با تصویب و اجرای قوانینی مانند تسهیل و کاهش مراحل آغاز و روند کار، پرداخت اینترنتی مالیات و کاهش حجم کاغذبازی‌های مرسوم در ادارات، توسعه و استفاده از فناوری‌های روز دنیا در راه اصلاح اقتصادی، توانست موفقیت خوبی را به دست آورد.

به گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۰۸، جمهوری آذربایجان برترین کشور از نظر اجرای برنامه‌های اصلاحات اقتصادی بوده است. این کشور همچنین اصلاحات زیادی در بخش قانون‌گذاری انجام داد و موفق شد از رتبه ۹۷ جهانی در سال ۲۰۰۸ میلادی به رتبه ۳۳ جهانی در سال منتهی به ۲۰۰۹ میلادی صعود کند.

امید است ترجمه و انتشار گزارش پیش‌رو، در راستای انتقال و بهره‌برداری از تجارب سایر کشورها در کار مبارزه با فساد و سلامت اداری مورد توجه علاقه‌مندان قرار گیرد.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

ده سال گذشته دوره‌ای از رشد برای کشور در همه حوزه‌های عرصه عمومی بود. این دستاوردها به عزم موجود و اراده سیاسی قوی مرتبط است که هدف آن پیشگیری از فساد و پیاده‌سازی اصلاحات حکمرانی خوب است. با اتخاذ برنامه دولتی مبارزه با فساد در سال ۲۰۰۴، چشم‌انداز و الزامات راهبردی جدیدی مورد شناسایی قرار گرفته است.

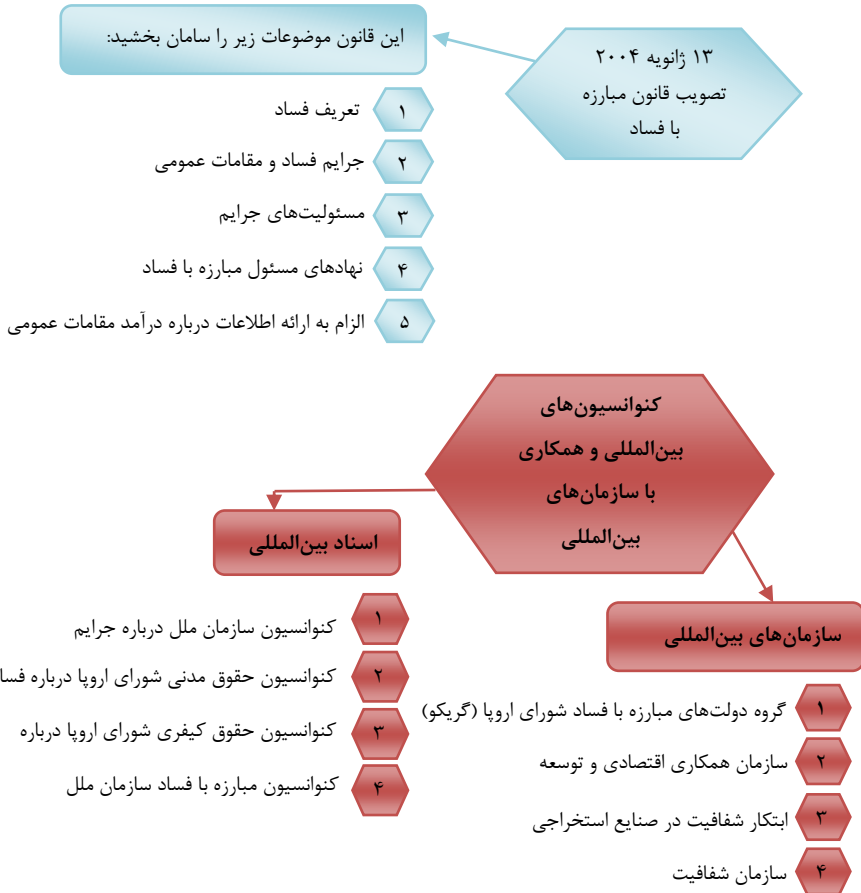
تمام سازوکارها برای مبارزه مؤثر با فساد در کشور ما برقرار است. موفقیت سیاست‌های مبارزه با فساد ما در قالب قانون‌گذاری جامع، دستگاه‌های نهادی تخصصی، توانمندی‌های اخذ اطلاعات، زیرساخت‌های دولتی الکترونیک، همکاری نزدیک با جامعه مدنی، اصل مشارکت عمومی و اقدامات آگاهی‌افزایی گسترده خودنمایی می‌کند که همه این موارد در راستای الزامات بین‌المللی است. برند آذربایجانی مدل آسان سرویس^۱ که برای ارائه خدمات عمومی اجرایی شده، به‌عنوان «بهترین روش» در مبارزه با فساد در سطح بین‌المللی پذیرفته شده است. رعایت شفافیت در همه حوزه‌های حکمرانی دولتی و ارزیابی مثبت این اقدامات توسط عموم مردم، مهم‌ترین دستاورد ما است.

رئیس‌جمهور

۱- ASAN service به آذربایجانی ASAN xidmət یک نهاد دولتی برای ارائه خدمات دولتی به شهروندان آذربایجانی است. هدف این نهاد فراهم آوردن دسترسی هرچه آسان‌تر به خدمات برای شهروندانی است که از فناوری نوین استفاده می‌کنند. این نهاد متشکل از ۱۰ دستگاه دولتی و ۳۰ شرکت خصوصی است که بالغ بر ۲۳۰ نوع خدمات ارائه می‌دهند و زیر نظر رئیس‌جمهور اداره می‌شود. م

مرحله اول (۲۰۰۶-۲۰۰۴) - برنامه دولتی مبارزه با فساد

در این مرحله از مبارزه با فساد در جمهوری آذربایجان اقدامات زیر انجام گرفت:

رهیافت جدید مبارزه با فساد در آذربایجان با تصویب قانون مبارزه با فساد در ۱۳ ژانویه ۲۰۰۴ آغاز گردید. تصویب این قانون باعث یکپارچگی و نظام‌مند شدن سیاست‌های مبارزه با فساد شد.

قانون یادشده بر حوزه‌های زیر متمرکز بود:

- کشف فساد و از بین بردن پیامدهای آن
- پاسداری از عدالت اجتماعی، حقوق و آزادی‌های شهروندان
- تقویت تدابیر مبارزه با فساد
- ایجاد زمینه مناسب برای توسعه اقتصادی
- حصول اطمینان از قانون مداری، شفافیت و کار آیی در عملکرد مقامات عمومی

دومین ابتکار مهم در این مرحله اتخاذ برنامه دولتی مبارزه با فساد با فرمان رئیس‌جمهور جمهوری آذربایجان در سپتامبر ۲۰۰۴ بود. هدف این برنامه به‌عنوان برنامه ملی پیشرو، اتخاذ یک راهبرد مبارزه با فساد در درون یک چارچوب واحد و تداوم اجرای اقدامات در این حوزه به نحو مؤثر بود.

اقدامات مهم این برنامه شامل بهبود قوانین ملی در زمینه مبارزه با فساد و تطبیق آن با الزامات بین‌المللی، بهبود عملکرد مقامات مسئول دولتی، تقویت فعالیت نهادهای تخصصی در حوزه مبارزه با فساد و تأمین منابع ضروری برای آن‌ها، به وجود آوردن سازوکارهای کنترلی کارآمد و تأسیس نهادهای اعمال قانون و قضایی بر اساس الزامات مدرن می‌شد.

همچنین اقداماتی برای آگاهی‌بخشی، همکاری با سازمان‌های غیردولتی و بین‌المللی به‌منظور افزایش کارایی مبارزه با فساد در این برنامه پیش‌بینی شده بود.

طی این دوره، جمهوری آذربایجان به اسناد بین‌المللی مرتبط با مبارزه با فساد ملحق شد. در زمینه اقتصادی و اجتماعی دستاوردهای مهمی در حوزه بهبود استانداردهای زندگی شهروندان، افزایش دستمزدها و تقویت رفاه اجتماعی حاصل شد. اقتصاد سریعاً شروع به رشد کرد و آذربایجان به‌واسطه افزایش تولید ناخالص داخلی در سال‌های ۲۰۰۵-۲۰۰۶ به کشور پیشرو در سطح جهانی تبدیل شد.

بودجه دولتی در نتیجه تقویت انضباط مالی و اجرای اصلاحات مالی به شکل چشمگیری افزایش یافت. موضوعاتی همانند بهبود قانون‌گذاری به‌عنوان اولویت تعریف گردید؛ این مسأله یک فرایند پویایی بود که هم به معنای الحاق به اسناد بین‌المللی و هم به معنای هماهنگی قوانین ملی با الزامات بین‌المللی تعریف می‌شد.

طی اجرای برنامه دولتی، چندین نهاد دولتی دوباره سازمان‌دهی شدند و نهادهای جدید دولتی به وجود آمدند. نهادهای دولتی، صفحاتی اینترنتی ایجاد کردند و یا آن‌ها را بهبود بخشیدند که فعالیت این ادارات را منعکس می‌کرد، قوانین مرتبط در آن قابل‌رویت بود و امکان ارائه درخواست و شکایات با ابزارهای الکترونیکی وجود داشت. نهادهای دولتی، واحدهای کنترل درونی راه‌اندازی کردند و کانال‌های درخواست مستقیم برای شهروندان به وجود آوردند. چنان‌که قبلاً اشاره شد نهادهای تخصصی مبارزه با فساد از جمله کمیسیون مبارزه با فساد و اداره مبارزه با فساد دادستانی کل تأسیس گردیدند. همچنین کمیسیون خدمات اجتماعی زیر نظر رئیس‌جمهور آذربایجان با هدف تسریع در اجرای اصلاحات در حوزه خدمات اجتماعی ایجاد شد.

امکان ارائه اظهارنامه‌های مالیاتی از طریق اداره پست بدون مراجعه به مقامات مالیاتی با هدف به حداقل رساندن تماس بین مالیات‌دهندگان و مقامات عمومی فراهم گردید. سیستم اطلاعات مالیاتی خودکار از فوریه ۲۰۰۶ در وزارت مالیات ایجاد شد. یکی از هدف‌های اصلی این سیستم افزایش شفافیت سیستم مالیاتی و سازمان‌دهی کنترل مالیاتی مؤثر است.

ضوابط اخلاقی برای مقامات عمومی شاغل در گمرکات جمهوری آذربایجان توسط کمیته گمرکات و ضوابط اخلاقی مقامات مالیاتی وزارت مالیات به تصویب رسید و عواقب نقض این ضوابط معین شد.

همکاری با اعضای نهادهای مدنی گسترش پیدا کرد و تدابیری برای افزایش نقش آن‌ها در راه مبارزه با فساد به اجرا گذاشته شد.

سمینارها، کنفرانس‌ها و میزگردهای متعددی به‌طور منظم در مناطق مختلف کشور با هدف افزایش آگاهی مردم در زمینه مبارزه با فساد برگزار شد.

طی این دوره، نمایندگی سازمان شفافیت بین‌الملل (TI) آذربایجان شروع به اجرای پروژه مراکز معاضدت حقوقی نمود. کمیسیون مبارزه با فساد از اجرای این پروژه حمایت کرد و در چارچوب این طرح با سازمان بین‌الملل آذربایجان همکاری به عمل آورد. در چارچوب همین پروژه ۵ مرکز معاضدت حقوقی در مناطق مختلف آذربایجان ایجاد شد.

همکاری با سازمان‌های بین‌المللی در زمینه مبارزه با فساد و نهادهای مجری قانون دولت‌های خارجی افزایش یافت. مناسبات همکاری با نهادهای تخصصی مبارزه با فساد دولت خارجی در درون مجمع مبارزه با فساد و استقرار سلامت اداری سازمان کنفرانس اسلامی، انجمن بین‌المللی نهادهای مبارزه با فساد و گروه دولت‌های مبارزه با فساد شورای اروپا (گریکو) برقرار گردید.

لازم به ذکر است اقدامات جمهوری آذربایجان در این مرحله به‌طور مرتب توسط سازمان‌های بین‌المللی مورد ارزیابی قرار می‌گرفت و نتایج به‌دست‌آمده با نگاه مثبت ارزیابی گردید.

به موازات اراده سیاسی قوی حکومت آذربایجان، دولت آذربایجان تدابیر مبارزه با فساد را به شیوه مداوم و پایدار به مرحله اجرا گذاشته است و در حال عملیاتی کردن برنامه دولتی مبارزه با فساد است. در نتیجه اصلاحاتی که تاکنون صورت گرفته، مدیریت عمومی بهبود یافته است و ما به دستاوردهای اقتصادی مهمی دست یافته‌ایم و برنامه‌های اجتماعی را اجرا کردیم. برای تداوم و افزایش این دستاوردها و با توسعه روندهای توسعه آینده، عمدتاً بر آغاز راهبرد ملی جدید درباره افزایش شفافیت و مبارزه با فساد متمرکز هستیم.

ما از روش گوناگون در مبارزه با فساد بهره می‌بریم. در درجه اول، مبنای قانونی محکمی را ایجاد کردیم و راهبرد ملی مبارزه با فساد را به مرحله اجرا درآوردیم؛ کمیسیون مبارزه با فساد مشغول فعالیت است و دولت حمایت و توجه شدیدی را به اقدامات مبارزه با فساد از خود نشان می‌دهد. آذربایجان این اقدامات را با مشارکت سازمان‌های بین‌المللی دنبال می‌کند. در نتیجه اقدامات ذکر شده و همچنین سایر فعالیت‌های صورت گرفته در دیگر بخش‌ها، سطح فساد در کشور ما به طرز فوق‌العاده‌ای کاهش یافته است.

رئیس‌جمهور

مرحله دوم (۲۰۰۱-۲۰۰۷) - راهبرد ملی شفافیت و مبارزه با فساد

در این مرحله اقدامات زیر انجام گرفت:

آگاهی افزایی

۱. مرکز ارتباط مستقیم تلفنی ۱۶۱ توسط اداره مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان به منظور دریافت اطلاعات جرایم فساد راه اندازی شد.
۲. ارائه اطلاعات بر روی صفحات اینترنتی و جاهایی که شهروندان به راحتی بتوانند به آن دسترسی داشته باشند.
۳. انتشار اقدامات حقوقی هنجاری درباره مبارزه با فساد

خدمات الکترونیک

۱. درگاه «دولت الکترونیک» ایجاد شد.
۲. بخش‌های خدمات الکترونیک ویژه در وبگاه‌های رسمی نهادهای دولتی به منظور ارائه خدمات الکترونیک ایجاد شد.
۳. مقررات خدماتی ویژه‌ای که باید از طرف نهادهای دولتی ارائه گردد توسط هیأت وزیران به تصویب رسید.
۴. پرداخت جرایم مربوط به عدم رعایت مقررات رانندگی تنها از طریق بانک‌ها و کارت‌های پلاستیکی امکان پذیر شد.
۵. بخش‌های ویژه در صفحات الکترونیک برای ارائه اطلاعات درباره حقوق گمرکی و تعرفه‌ها ایجاد گردید.
۶. از صفحات اینترنتی امکان اخذ اطلاعات درباره بازرسی‌ها امکان پذیر شد.

هدف **راهبرد ملی**، مبارزه با فساد در چارچوب راهبرد واحد، تعریف واضح اهداف و اصول و تضمین شفافیت در فعالیت نهادهای دولتی است. افزایش شفافیت و پیشگیری از فساد به عنوان اصل مبنایی مبارزه با فساد در این راهبرد گنجانده شده است. بهبود قوانین و نیز بهبود عملکرد مقامات دولتی و محلی، نهادهای تخصصی مبارزه با فساد، نهادهای مجری قانون و دادگاه‌ها به عنوان اقدامات عمده مشخص شده است. در صورت حصول شفافیت،

جامعه آگاهی بیشتری از تصمیمات اتخاذشده توسط مقامات عمومی خواهد داشت، شرایط برای مباحثه عمومی مهیا خواهد شد و اعتماد مردم به مقامات عمومی افزایش خواهد یافت. طی اجرای **راهبرد ملی** قوانین مهمی به تصویب رسید، فعالیت سازمان‌های تخصصی مبارزه با فساد تقویت گردید، شفافیت در فعالیت نهادهای دولتی حاصل شد، اصلاحات جامعی که بخش‌های مختلفی را تحت پوشش قرار می‌داد به مرحله اجرا درآمد، اقدامات آموزشی گسترده‌ای انجام گرفت و همچنین روابط مؤثری با اعضای جامعه مدنی برقرار گردید. در چارچوب **راهبرد ملی**، کشور مبادرت به تدابیری برای اجرای کنوانسیون‌ها و اسناد بین‌المللی مبارزه با فساد کرد و مشارکت فعالی در ابتکارات بین‌المللی بر عهده گرفت. به واسطه اجرای این راهبرد استانداردهای زندگی مردم در عرصه اقتصادی و اجتماعی بهبود یافت، دستمزدها افزایش پیدا کرد، نرخ بیکاری کاهش و رفاه اجتماعی افزایش یافت.

اقداماتی برای اجرای کنوانسیون سازمان ملل و شورای اروپا در زمینه مبارزه با فساد و نیز دیگر موافقت‌نامه‌های بین‌المللی که آذربایجان عضو آن‌ها است، انجام شده و مقررات لازم به تصویب رسید. مسئولیت‌های کیفی اشخاص حقوقی مطابق با قانون معین گردید. **قانون مبارزه با قانونی شدن پول‌ها و سایر دارایی‌های ناشی از راه‌های غیرقانونی و تأمین مالی تروریسم** تصویب شد و چارچوب حقوقی لازم برای عملیاتی شدن کامل آن برقرار گردید. همچنین پارلمان آذربایجان **قانون رویه‌های اداری** را از تصویب گذراند.

در ۲۲ ژوئیه ۲۰۰۹ رئیس‌جمهور آذربایجان فرمان تقویت مبارزه با جرایم فساد در حوزه مدیریت دولتی و اموال و دارایی‌های شهرداری را امضاء نمود. بررسی درخواست‌ها و شکایات شهروندان از سوی نهادهای دولتی بهبود یافته است و نرم‌افزارها و شبکه‌های رایانه‌ای برای این منظور توسعه داده شده است.

هدف «دولت الکترونیک» کاهش فاصله میان شهروندان و مقامات عمومی ارائه‌دهنده خدمات، ساده‌سازی و تضمین شفافیت این روابط است. استفاده گسترده از خدمات دولت الکترونیک، افزایش کم و کیف آن و سطح فزاینده رضایت شهروندان به محقق شدن هدف دولت الکترونیک کمک نمود.

مرکز ارتباط مستقیم تلفنی ۱۶۱ راه‌اندازی شد تا اطلاعات مرتبط با پرونده‌های فساد از سوی اداره دادستانی کل دریافت شود. این خط مستقیم دائماً از جمله در روزهای تعطیل اطلاعات شهروندان درباره موارد فساد را دریافت می‌کند.

در راستای افزایش اطلاعات حقوقی درزمینه مبارزه با فساد، کمیسیون مبارزه با فساد مجموعه را با عنوان **قوانین مبارزه با فساد** منتشر نمود و آن را در بین مقامات اجرایی مرکزی و محلی توزیع کرد.

راهبرد ملی توسط سازمان‌های بین‌المللی مورد ارزیابی گرفت و از اقدامات صورت گرفته و نتایج به‌دست‌آمده تقدیر به عمل آمد.

کشور ما مبارزه‌ای خیلی سریع و همه‌جانبه را علیه فساد و رشوه‌خواری اجرا می‌کند. ما نه تنها باید از تجارب کشورهای توسعه‌یافته در این زمینه مطلع بشویم بلکه ضرورت دارد این رویه را بکار ببریم. بر این باورم که توسعه و به‌کارگیری اقدامات نهادی، اجرا و تداوم اصلاحات سیستمی فرصت‌های افزون‌تری را برای مبارزه با فساد و رشوه‌خواری ایجاد خواهد کرد. اگر ما می‌خواهیم به یک کشور توسعه‌یافته تبدیل شویم باید مبارزه با فساد و رشوه‌خواری را با جدیت بیشتری پیش ببریم. من مطمئنم در این مبارزه پیروز خواهیم شد.

در سال‌های آینده مبارزه با فساد و رشوه‌خواری جدی‌تر هم خواهد شد. این مبارزه نتایج پرباری را به همراه داشته است و سیاست‌گذاری عمومی در این حوزه صریح و بدون ابهام است. اراده سیاسی بسیار قدرتمندی در آذربایجان برای از بین بردن موقعیت‌های نامطلوب وجود دارد. اطمینان دارم اقدامات اداری، اصلاحات کیفی و نظام‌مند منجر به پیشرفت‌های بزرگی در طی ۵ سال بعد خواهد شد. امیدواری بسیاری به خدمات الکترونیکی خود دارم. پروژه «دولت الکترونیک» اجرایی شده و تعداد خدمات الکترونیک در حال افزایش است. دلیل این اعتماد، احترام بسیاری زیادی است که «آسان سرویس» در مدت کوتاه کسب کرده است. مبارزه با فساد و رشوه‌خواری باید به یک رسالت ملی بدل شود.

رئیس‌جمهور

مرحله سوم (۲۰۱۵-۲۰۱۲) - طرح اقدام ملی برای ترویج دولت باز

(open government)

رئیس‌جمهور آذربایجان مرحله سوم مبارزه با فساد را با صدور فرمان ریاست جمهوری با عنوان «برخی اقدامات برای ارائه خدمات توسط نهادهای دولتی» در ۲۳ می ۲۰۱۱ آغاز نمود. در نوامبر ۲۰۱۱ هیأت‌وزیران مقررات مربوط به «خدمات ویژه‌ای که باید به‌وسیله نهادهای دولتی ارائه شود» به تصویب رساند. درگاه «دولت الکترونیک» با هدف سازمان‌دهی و ارائه خدمات الکترونیک توسط مقامات عمومی بر اساس «پنجره واحد» ایجاد شد.

بعد از صدور فرمان ریاست جمهوری «برخی اقدامات برای ارائه خدمات توسط نهادهای دولتی» مخصوصاً از سال ۲۰۱۲ استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدیریت عمومی آذربایجان به‌ویژه در ارائه خدمات الکترونیک به شکل چشمگیری گسترش یافت. در عین حال، دولت الکترونیک به‌عنوان ابزار مؤثری برای پیشگیری از فساد و ایجاد شفافیت تلقی می‌شود. فرمان یادشده نقش مهمی در عمق پیدا کردن دولت الکترونیک، تقویت مبارزه با فساد و ایجاد شرایط لازم برای مبادرت به اصلاحات جدید در این بخش داشت. طی مدت‌زمان کوتاهی، بخش‌های خدمات الکترونیکی ویژه‌ای در وبگاه نهادهای دولتی ایجاد شدند. این بخش‌ها شامل عنوان خدمات ارائه‌شده، فهرست دقیقی از مدارک موردنیاز برای این خدمات و نیز فرم الکترونیکی درخواست‌ها، نمونه‌ها و دیگر مدارکی می‌شد که باید از طرف متقاضی تکمیل شود.

آذربایجان جزء اولین کشورهایی بود که به سازمان «مشارکت در دولت باز»^۱ پیوست که از سال ۲۰۱۱ فعالیت آن شروع شد. گسترش خدمات الکترونیک و استفاده از این ابزار برای مبارزه با فساد همواره در مرکز توجه رئیس‌جمهور آذربایجان قرار داشت؛ بنابراین در نشست هیأت‌وزیران در سال ۲۰۱۲ که به بررسی توسعه اجتماعی-اقتصادی و چالش‌های پیش رو

۱- (Open Government Partnership) یا مشارکت در دولت باز یک جنبش جهانی است که در راستای ترویج فعالیت‌های چندجانبه بین‌المللی و ایجاد تعهدات قوی در نهادهای دولتی به‌منظور افزایش مشارکت مردمی، مبارزه با فساد و به‌کارگیری فناوری‌های جدید برای ایجاد دولت‌هایی بازتر، اثربخش‌تر و پاسخ‌گوتر فعالیت می‌کند. این نهاد تلاش می‌کند تا تعهدات مشخصی را از کشورهای داوطلب عضو اخذ کرده و از این طریق حرکتی را در سطح دولت ایجاد نماید. م

اختصاص داشت، رئیس‌جمهور آذربایجان بر اجتناب‌ناپذیر بودن گذار به سیستم الکترونیک تأکید داشت. وی خاطر نشان کرد که نتایج بهتر در مسیر افزایش شفافیت و مبارزه با فساد از طریق گذار به یک سیستم الکترونیک و اصلاحات نهادی عمیق حاصل می‌شود.

نهاد دولتی خدمات عمومی و ابتکارات اجتماعی در سال ۲۰۱۲ بنا به ابتکار

رئیس‌جمهور و زیر نظر او تأسیس شد. تأسیس این نهاد یکی از مهم‌ترین اقدامات صورت گرفته در مرحله سوم مبارزه با فساد است. یکی از عمده‌ترین فعالیت‌های این نهاد حصول اطمینان از تدارک خدمات الکترونیک و بهبود کیفیت اقدامات صورت گرفته در این زمینه می‌باشد.

طرح اقدام ملی برای ترویج و مبارزه با فساد که در سپتامبر ۲۰۱۲ به تأیید رئیس‌جمهور آذربایجان رسید، مهم‌ترین سند راهبردی است که مسیر راهبردی اقداماتی که باید طی این دوره و در سال‌های آینده در کشور ما انجام شود معین می‌کند.

هدف طرح‌های اقدام که سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۲ را تحت پوشش قرار می‌داد اطمینان بخشی از تداوم اقدامات صورت گرفته در آذربایجان در زمینه مبارزه با فساد، افزایش شفافیت در نهادهای دولتی، ضمانت رعایت استانداردهای نوین مدیریت و ارتقای اصول دولت باز است.

در کنار مقامات عمومی، نظرات و پیشنهادهای نهادهای جامعه مدنی که مشارکت فعالی در این زمینه دارند همچنین پیشنهادهای سازمان‌های بین‌المللی در تدوین طرح‌های اقدام مدنظر قرار می‌گیرد.

طرح اقدام مبارزه با فساد متشکل از ۱۲۵ اقدام در ۲۸ حوزه است. این حوزه‌ها

شامل بهبود چارچوب قانونی مبارزه با فساد، بهبود رسیدگی به شکایات و درخواست‌ها، بهبود قوانین در زمینه پیگرد کیفری، بهبود عملکرد نهادهای تخصصی مبارزه با فساد، پیشگیری از قانونی شدن عواید حاصل از شیوه‌های مجرمانه و تقویت سازوکارهای نهادی در این زمینه، بهبود قوانین خدمات عمومی و سازوکارهای نهادی، بهبود عملکرد کارمندان دولتی و توسعه حرفه‌ای، بهبود قواعد رفتار اخلاقی، بهبود فعالیت‌های شهرداری و غیره می‌شود.

اراده سیاسی بسیار قدرتمندی برای مبارزه با فساد به نحو مطلوبی در آذربایجان وجود دارد. کشور ما مبنای قانونی خود را نوسازی کرده و اصلاحات نهادی در چارچوب ابتکارات بین‌المللی در حوزه مبارزه با فساد را به مرحله اجرا گذاشته است.

رئیس‌جمهور

اصلاحات قانونی - گاهشماری اقدامات حقوقی هجاری (۲۰۱۴-۲۰۰۴)

یکی از جهت‌گیری‌های مهم سیاست مبارزه با فساد در جمهوری آذربایجان، بهبود قوانین است. به واسطه اقدامات انجام‌شده در این زمینه، قوانین فعلی مبارزه با فساد در آذربایجان با الزامات اسناد بین‌المللی سازگار شده و این مسأله با ارزیابی‌های مثبت سازمان‌های بین‌المللی مواجه شده است. اصلاحات قوانین همچنین در حوزه اعمال مجازات برای افرادی که مرتکب جرایم فساد می‌شوند و نیز شناسایی و از بین بردن شرایط و دلایل به وجود آورنده فساد با هدف پیشگیری از جرایم فساد صورت پذیرفته است.

به منظور اصلاح قوانین کیفری مرتبط با مبارزه با فساد، عناصر تشکیل‌دهنده «سوءاستفاده از قدرت»، «رشوه‌خواری فعال»، «رشوه‌خواری منفعل» و اشکال جدید جرایم «تجارت نفوذ»^۱ از طریق اعمال اصلاحاتی در حقوق کیفری و آیین دادرسی کیفری جمهوری آذربایجان معین گردید و تعاریف رشوه‌خواری منفعل و فعال به حقوق کیفری اضافه شد. مسئولیت کیفری جرایم یادشده افزایش یافت؛ جرم اخذ رشوه در زمره جرایم سنگین قرار گرفت؛ دسته‌بندی مقامات عمومی گسترده شد و اختیارات تحقیقی نهادهای دولتی درباره جرایم فساد مشخص گردید؛ همچنین گستره ضبط اموال حاصل از شیوه‌های غیرقانونی به نفع دولت، فراخ‌تر شد.

قانون «رویه‌های ارائه اطلاعات مالی توسط مقامات عمومی» به تصویب رسید. این قانون فرم ارائه اطلاعات مالی، فهرست مقامات عمومی ملزم به ارائه اظهارنامه‌های دارایی، مقامات خاصی که این اظهارنامه را دریافت می‌کنند و مقررات مربوط به کنترل این اطلاعات را مشخص می‌کند.

در سال ۲۰۰۵ قانون «تشریفات اداری» به تصویب رسید. هدف این قانون مراعات حقوق و آزادی‌های بشری از سوی مقامات عمومی و نیز تحقق حاکمیت قانون بود. این قانون مبانی حقوقی، اصول و قواعد مقامات دولتی برای اتخاذ، اجرا یا لغو اقدامات اداری را مشخص می‌کند.

قانون «دسترسی به اطلاعات» از جمله اسناد مهم دیگری بود که در همان سال در حوزه پیشگیری از فساد به تصویب رسید. این قانون مبنای حقوقی برای تضمین دسترسی آزادانه به اطلاعات بدون هرگونه مانعی و در شرایط برابر برای همه بر مبنای اصول جامعه باز و دولت حقوقی دموکراتیک که در ماده ۵۰ قانون اساسی جمهوری آذربایجان بدان تصریح شده، معین می‌کند.

در نتیجه اقدامات صوت گرفته در حوزه خدمات اجتماعی، استخدام متمرکز در خدمات اجتماعی به وجود آمد و منجر به شفافیت بیشتر در این حوزه شد.

گاه‌شماری تصویب اقدامات حقوقی هنجاری علیه فساد در طی ۱۰ سال

گذشته:

- ۱۵ ژانویه ۲۰۰۴: قانون مبارزه با فساد
- ۳ سپتامبر ۲۰۰۴: فرمان رئیس‌جمهور آذربایجان مبنی بر تأیید «برنامه دولتی مبارزه با فساد برای سال‌های ۲۰۰۴-۲۰۰۶»
- ۲۸ اکتبر ۲۰۰۴: قانون اداره مبارزه با فساد دادستانی کل آذربایجان
- ۲۸ دسامبر ۲۰۰۴: اصلاح قانون «دادگاه‌ها و قضات»
- ۳ می ۲۰۰۵: قانون کمیسیون مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان
- ۲۴ ژوئن ۲۰۰۵: قانون «رویه‌های ارائه اطلاعات مالی توسط مقامات عمومی»
- ۳۰ سپتامبر ۲۰۰۵: قانون «دسترسی به اطلاعات»
- ۳۱ می ۲۰۰۷: قانون «قواعد رفتار اخلاقی کارمندان عمومی»
- ۱۰ فوریه ۲۰۰۹: قانون «پیشگیری از قانونی شدن عواید ناشی از اقدامات جنایی یا اموال دیگر و تأمین مالی تروریسم»
- ۲۲ ژانویه ۲۰۰۹: فرمان رئیس‌جمهور آذربایجان مبنی بر «تشدید مبارزه با جرایم فساد در حوزه مدیریت اموال و منابع دولتی و نهادهای زیر نظر شهرداری‌ها»

- ۱۸ مارس ۲۰۱۱: قانون اعمال اصلاحاتی در «فعالیت‌های کارآگاهی و تحقیقی»
- ۲۴ ژوئن ۲۰۱۱: قانون اعمال اصلاحاتی در «حقوق کیفری جمهوری آذربایجان»
- ۵ سپتامبر ۲۰۱۲: فرمان رئیس‌جمهور آذربایجان مبنی بر تأیید «طرح اقدام ترویج دولت باز برای سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۲»
- ۵ سپتامبر ۲۰۱۲: فرمان رئیس‌جمهور آذربایجان مبنی بر تأیید «طرح اقدام مبارزه با فساد برای سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۲»

امروزه مبارزه با فساد یک مسأله با اهمیت قلمداد می‌شود. نتایج و دستاوردهای خوبی در این مبارزه حاصل شده است. عملکرد اداره مبارزه با فساد بسیار ستودنی است. من مطمئنم موفقیت‌های بیشتری در این زمینه در سال‌های پیش‌رو به دست خواهد آمد. امروزه «آسان سرویس» در شهرهای باکو، سومگاییت، گنجه فعالیت می‌کند و مردم توجه ویژه‌ای به آن نشان می‌دهند. طی یک سال یک میلیون درخواست دریافت شده و همگان از عملکرد آن راضی هستند. این خدمات، مزیت بزرگی برای نوسازی آذربایجان محسوب می‌شود. به موازات ارائه خدمات باکیفیت بالا «آسان سرویس» نقش مهمی در پیشگیری از موقعیت‌های منفی ایفاء می‌کند. ارزیابی من این است که راه‌اندازی «آسان سرویس» نه تنها در حوزه ارائه خدمات عمومی بلکه در موفقیت‌های آینده و توسعه نوین کشور ما نقش خود را ایفاء خواهد کرد. مطلع هستم که فرایند به‌روز سازی ارائه خدمات در دیگر نهادهای دولتی برای رساندن آن به سطح خدمات «آسان سرویس» در حال انجام است. ما در حال ایجاد دولت قدرتمند و مدرن هستیم. موقعیت‌های منفی نباید در دولت آذربایجان رخ دهد و مشکلات کنونی باید از بین برود. خوشحالم که حمایت و همدلی زیادی از شهروندان آذربایجانی نسبت به خدمات وجود دارد و این طرح با قدردانی بسیاری همراه بوده است. همان‌طور که بارها گفتم «آسان سرویس» محصول آذربایجان و ابتکار این کشور است و دیگر کشورها توجه زیادی به آن نشان می‌دهند.

رئیس‌جمهور

اصلاحات نهادی

کمیسیون مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان

کمیسیون مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان در ۳ مارس ۲۰۰۴ تأسیس شد. این کمیسیون به سان یک نهاد تخصصی در امر پیشگیری از فساد عمل می‌کند. مسئولیت‌های کمیسیون بر اساس اساسنامه آن معین شده است. فعالیت‌های آن بر مبنای قانون اساسی جمهوری آذربایجان، معاهدات بین‌المللی که این کشور در آن عضویت دارد، قوانین جمهوری آذربایجان و سایر مقررات و همچنین مطابق اساسنامه تنظیم می‌شود.

کمیسیون مبارزه با فساد ۱۵ عضو دارد که ۵ نفر از سوی رئیس‌جمهور، ۵ نفر توسط پارلمان و ۵ نفر دیگر توسط دادگاه قانون اساسی منصوب می‌شوند. رئیس آن که از سوی اعضا انتخاب می‌شود، فعالیت کمیسیون را برنامه‌ریزی و مدیریت می‌کند. این کمیسیون موضوعات مختلف در چارچوب صلاحیت خود را مورد بررسی قرار می‌دهد، جلسات منظمی برگزار می‌کند و حداقل هر سه ماه یک‌بار تشکیل می‌شود.

کارگروه‌های مختلفی زیر نظر کمیسیون فعالیت دارند. در ترکیب این کارگروه‌ها دستگاه‌های دولتی، نهادهای جامعه مدنی، سازمان‌های بین‌المللی، کارشناسان مستقل و نمایندگان رسانه‌های جمعی حضور دارند.

کمیسیون با همکاری قوای مجریه، مقننه و قضایی فعالیت می‌کند و به شکل منظم، رئیس‌جمهور، پارلمان و دادگاه قانون اساسی را از وضعیت مبارزه با فساد در کشور مطلع می‌سازد. وظایف کمیسیون شامل مشارکت در شکل‌گیری سیاست دولتی مبارزه با فساد، هماهنگ‌سازی عملکرد نهادهای دولتی و دیگر نهادها در این حوزه، تجزیه و تحلیل کارایی و وضعیت مبارزه با فساد، نظارت بر اجرای برنامه دولتی مبارزه با فساد، جمع‌آوری اطلاعات مالی مطابق با قانون مبارزه با فساد، نظارت بر ارائه این اطلاعات، جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و خلاصه‌سازی اطلاعات مربوط به نقض قوانین فساد، ارائه پیشنهادها به مقامات دولتی ذی‌ربط، عملی نمودن همکاری با دولت و دیگر انواع نهادها در امر مبارزه با فساد، مطالعه و جمع‌بندی درباره وضعیت اجرای قوانین مرتبط با فساد، دریافت گزارش سران نهادهای مجری قانون و

دیگر نهادهای دولتی و دریافت اطلاعات و داده‌های ضروری از دستگاه‌های اداری محلی و دولتی است.

کمیسیون مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان مبادرت به اصلاحاتی در حوزه‌های زیر نموده است: بهبود قوانین، استخدام اداری، نظام قضایی، ارائه خدمات حقوقی، بهداشت، آموزش، دسترسی به اطلاعات و شفاف‌سازی در فعالیت نهادهای دولتی.

اداره مبارزه با فساد دادستانی کل

اداره مبارزه با فساد دادستانی کل آذربایجان طی فرمان شماره ۱۱۴ رئیس‌جمهور در ۳ مارس ۲۰۰۴ تأسیس شد. عنوان بخش مبارزه با فساد دادستانی کل به اداره مبارزه با فساد دادستانی کل تغییر نام داد. جایگاه این اداره در درون سیستم دادستانی ملی به‌عنوان یک نهاد مجزا ارتقا یافت و اختیارات آن با اعمال اصلاحاتی در قانون «اداره دادستانی» و «خدمات اداره دادستانی» و همچنین به دنبال صدور فرمان‌های رئیس‌جمهور آذربایجان مبنی بر اجرای قوانین یادشده، افزایش پیدا کرد.

وظایف اداره مبارزه با فساد دادستانی کل به شرح زیر است:

- آگاه‌سازی رئیس‌جمهور و کمیسیون مبارزه با فساد درباره فعالیت‌های خود از طریق دادستان کل
- بررسی اطلاعات پیرامون تخطی‌های قانونی مرتبط با فساد و مبادرت به تحقیقات در این زمینه
- بررسی پرونده‌های کیفری مرتبط با فساد و انجام تحقیقات کیفری مقدماتی
- انجام اقدامات عملیاتی - تحقیقی (با ابزارهای تحقیقاتی خاص) به‌منظور پیشگیری، کشف و تحقیق درباره جرایم فساد
- اتخاذ تدابیری جهت جبران ضررهای ناشی از جرایم مرتبط با فساد و توقیف اموال مطابق با آنچه در قوانین تصریح شده
- حصول اطمینان از اتخاذ اقداماتی برای امنیت شهود، قربانیان، متهمان و دیگر اشخاص ذی‌ربط طی تحقیقات مقدماتی و دادرسی قضایی جرایم مربوط به فساد

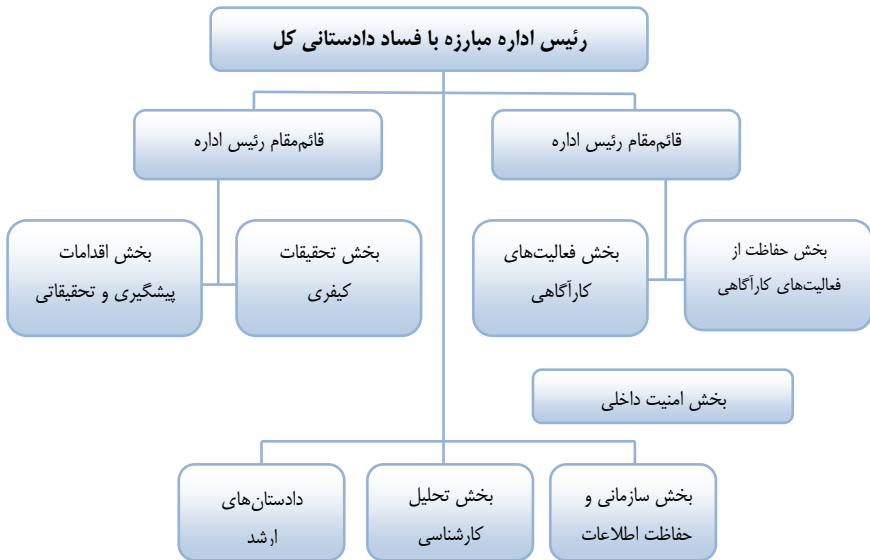
با توجه به اهمیت همکاری‌های بین‌المللی و تشریک تجارب دوجانبه درزمینه‌ی مبارزه با فساد، اداره مبارزه با فساد دادستانی کل جمهوری آذربایجان با سازمان‌های بین‌المللی، نهادهای تخصصی مبارزه با فساد سایر کشورها همکاری می‌کند.

همچنین مرکز ارتباطی مستقیم ۱۶۱ زیر نظر این اداره تشکیل گردید تا شهروندانی که با اقدامات فسادآلود روبرو می‌شوند بتوانند مستقیم و بدون هیچ‌گونه مانعی شکایت خود را به این اداره تسلیم کنند. این مرکز فعالیت خود را در مارس ۲۰۱۱ به‌صورت ۲۴ ساعته در تمام ایام هفته حتی روزهای تعطیل آغاز نمود.

اداره مبارزه با فساد دادستانی کل درباره تمامی ابعاد فعالیت خود حداقل سالی دو بار به شهروندان اطلاع‌رسانی می‌کند و به اقدامات دیگری از جمله آگاهی‌افزایی و پیشگیری در حوزه‌ی مبارزه با فساد دست می‌زند.

به‌منظور اجرای تکالیف فزاینده‌ای که از قوانین فوق درزمینه‌ی تشدید مبارزه با فساد ناشی می‌شود، دادستان کل فرمان **بهبود ترکیب ساختار و واحدهای** این اداره را صادر کرد. این فرمان تأسیس ۴ واحد جدید و انحلال ۲ واحد با تفویض وظایف آن‌ها به واحدهای جدید را پیش‌بینی می‌کند. در نتیجه این ساختاربندی جدید تعداد واحدهای اداره به ۷ عدد افزایش یافت.

ترکیب اداره مبارزه با فساد دادستانی کل آذربایجان به شرح زیر است:

به موجب انجام اصلاحاتی که در اساسنامه این اداره صورت گرفت، تعداد کارکنان از

۱۰۰ نفر به ۱۵۰ نفر افزایش یافت. ترکیب جدید اداره، شرح وظایف بخش‌ها در ژانویه ۲۰۱۵

به تصویب رسید و کارکنان بر اساس ساختار جدید منصوب شدند.

کمیسیون خدمات اجتماعی زیر نظر رئیس جمهور آذربایجان

یکی از مهم‌ترین اصلاحات نهادی در زمینه‌ی مبارزه با فساد، تأسیس کمیسیون خدمات اجتماعی جمهوری آذربایجان با فرمان ریاست جمهوری در ژانویه ۲۰۰۵ بود. در نتیجه فعالیت این کمیسیون، استخدام در ادارات دولتی به شیوه متمرکز و از طریق رقابت شفاف و مبتنی بر ارزیابی‌های بی‌طرفانه صورت می‌گیرد.

کارمندان دولت به‌طور مرتب در سمینارها و کلاس‌های آموزشی مربوط به مبارزه با فساد با هدف بهبود دانش و مهارت‌های خود شرکت می‌کنند. کمیسیون خدمات اجتماعی پودمان‌های آموزشی پیرامون مبارزه با فساد و اخلاق کارمندان دولت تدارک دیده است. کمیسیون به اقدامات ضروری به‌منظور ممانعت از عوامل منفی محتمل در فرایند استخدام اداری دست زده است تا امکان فرصت‌های برابر برای همه شهروندان فراهم گردد. سازوکار ارائه برخط (آنلاین) مدارک ایجاد شد.

شفافیت در ورود به خدمات دولتی از طریق نظارت برخط بر فرایند امتحان به‌وسیله صفحه اینترنتی کمیسیون، ضبط ویدئویی مصاحبه‌ها با رضایت داوطلبان، مشارکت کارشناسان مستقل و اعضای جامعه مدنی به‌منظور ارزیابی بی‌طرفانه در طی مصاحبه‌ها و قائل شدن حق اعتراض برای داوطلبان معترض به نتایج، فراهم شده است.

کمیسیون، نظام ارزیابی عملکرد کارکنان دولت و خدمات پشتیبانی برخط و پایگاه داده‌های اطلاعات کارکنان دولت را ایجاد نمود. مدیریت اطلاعات مؤثر کارکنان دولت و آگهی‌های رقابت بر سر پست‌های بدون تصدی از طریق پایگاه داده‌ها ارائه می‌گردد. کمیسیون افزون بر انتشار موضوعات ترویجی در بین کارکنان دولت و شهروندان، مرتباً به اتخاذ تدابیر ارتقای آگاهی درباره موضوعات اخلاقی مشغول است. بخش‌های ویژه‌ای در صفحات اینترنتی دیگر نهادهای دولتی درباره موضوعات اخلاقی دایر گردیده، در بخش‌های یادشده سازوکاری برای شکایت الکترونیک از رفتارهای غیراخلاقی، قواعد اخلاقی، گزارش‌های اخلاقی، اطلاعات تماس با کمیسیونر اخلاق نهادهای دولتی منتشر شده است.

اقدامات منظمی برای بهبود تأمین مالی و اجتماعی کارمندان دولت انجام گرفته است. «مقررات چرخشی»^۱ برای اجرایی کردن سیستم چرخشی در خدمات دولتی مهیا گردید. برای انتشار اطلاعات خدمات اداری و کارکنان دولتی درگاه اینترنتی ایجاد شد و امکان ارائه درخواست و شکایت از طریق ابزارهای الکترونیکی فراهم گردید. بنا به اظهارات کارشناسان، آذربایجان حائز بیشترین امتیاز در بین کشورهای موسوم به «مشارکت شرقی»^۲ در زمینه شفافیت و عدالت در استخدام به شیوه متمرکز شد.

نهاد دولتی خدمات عمومی و ابتکارات اجتماعی

آسان سرویس یک مدل کارآمد در زمینه مبارزه با فساد است. اصلاحات اقتصادی، اداری و حقوقی جامعی که اخیراً به وسیله الهام علی‌اف رئیس‌جمهور آذربایجان در کشور به مرحله اجرا درآمد، باعث استقرار مدیریت عمومی کارآمد شده است. نوسازی و بازسازی نهادهای دولتی از اهداف این اصلاحات می‌باشد. تأسیس **نهاد دولتی خدمات عمومی و ابتکارات اجتماعی** که زیر نظر رئیس‌جمهور و به ابتکار او در سال ۲۰۱۲ صورت گرفت نمونه خلّاقی از اصلاحات نهادی با هدف تضمین مدیریت عمومی کارآمد بود.

از این رو اهداف اصلی از تأسیس این مراکز انجام وظایف زیر توسط دستگاه‌های دولتی در ارائه خدمات به مردم بود:

1 - rotation rules

۲- اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۹ برنامه موسوم به «مشارکت شرقی» را به شش عضو پیشین اتحاد جماهیر شوروی پیشنهاد کرد. هدف از این برنامه همگون سازی قوانین و مواضع اقتصادی و سیاسی اعلام شد. نمایندگان اتحادیه اروپا و کشورهای ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، بلاروس، مولداوی و اوکراین در هفتم ماه مه همان سال در پراگ گرد هم آمده و بیانیه مشترکی را در این زمینه امضا کردند. م

- اطمینان از شفافیت
 - کسب رضایت مردمی در ارائه خدمات حقوقی
 - از بین بردن موارد فساد
 - به کارگیری فناوری‌های نوین
 - تسریع در گذار به دولت الکترونیک
 - شکل‌گیری یک تفکر جدید در روابط کارمندان دولت و شهروندان
- عملکرد مراکز «آسان سرویس» نشانگر مدل کارآمدی برای صیانت از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی و به کارگیری سازوکارهای شفافیت در ارائه خدمات عمومی است. آسان سرویس، ارائه خدمات عمومی و خصوصی به شهروندان از یک مکان واحد را تضمین می‌کند. این مراکز در چارچوب صلاحیت ۱۰ نهاد دولتی و تعدادی از شرکت‌های خصوصی بیش از ۲۷۰ نوع خدمات را به مردم عرضه می‌کند. ارائه خدمات توسط نهادهای ذی‌ربط از موازی کاری و تعارض منافع جلوگیری می‌کند. عملکرد مراکز آسان سرویس مبتنی بر اصول کارآمدی، شفافیت، مسئولیت‌پذیر و احساس رضایت است. شفافیت، هسته مرکزی این اصول را تشکیل می‌دهد. روش‌های ابتکار آمیزی برای اطمینان از شفافیت در این مراکز مورد استفاده قرار می‌گیرد. از این رو، در مانیتورها، بوردها و پنل‌های اطلاعات فهرستی از خدمات قابل ارائه و تعرفه‌های دولتی آن گنجانده شده است. در این مراکز پرداخت تعرفه برای خدمات از طریق بانک‌ها و پایانه‌های پرداخت مستقر در آن‌ها صورت می‌گیرد.
- سیستم نظارت و ارزیابی مؤثر **نهاد دولتی خدمات عمومی و ابتکارات اجتماعی** که مدیریت یکپارچه مراکز آسان سرویس را انجام می‌دهد تماماً همه موقعیت‌های منجر به فساد در این مراکز را از بین می‌برد.
- در حال حاضر ۹ مرکز آسان سرویس در سراسر کشور مشغول به کار است. ۵ مرکز در پایتخت کشور (باکو) واقع شده و ۴ مرکز دیگر در شهرهای سومگایت، گنجه، باردا و صابرآباد قرار دارند.
- اصل «همیشه حق با شهروند است» جایگاه ویژه‌ای در عملکرد مراکز آسان سرویس به خود اختصاص داده است. تعبیر «آسان سرویس – خدمتی برای مردم» کاملاً

با عملکرد این مراکز منطبق است. برای تحقق چنین رویکردی، کارکنان مراکز به طور منظم در کلاس‌های آموزشی پیرامون ارائه خدمات مؤثر و رفتارهای اخلاقی شرکت می‌کنند. به‌منظور ارائه خدمات به ساکنان مناطقی که در آن‌ها مراکز آسان سرویس وجود ندارد و نیز به‌منظور تأمین بهره‌مندی شهروندان از خدمات بدون مراجعه به این مراکز، اتوبوس‌های مجهز به ابزارهای فناوری نوین و ضروری به شکل سیار به شهروندان خدمات ارائه می‌دهند. به‌عبارت‌دیگر دولت، خدمات را به درب منازل مردم می‌آورد.

به‌منظور ایجاد همبستگی اجتماعی، آسان سرویس سیار، برای افراد معلول و دارای محدودیت‌های جسمانی به‌صورت رایگان خدمات می‌دهد؛ بنابراین چنین عملی می‌تواند از ارزش‌های اجتماعی پشتیبانی کرده و دسترسی برابر همگان به خدمات عمومی به‌ویژه فرصت‌های برابر برای گروه‌های آسیب‌پذیر را تأمین نماید.

امروزه، کارشناسان و سازمان‌های بین‌المللی، آسان سرویس را به‌عنوان «**بهترین رویه**»^۱ قلمداد می‌کنند و کشورهای متعددی علاقه‌مندی خود را برای به‌کارگیری چنین روشی در کشورهای خود اظهار داشته‌اند.

آسان سرویس، برنده جایزه خدمات عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۵ شد. روند انتخاب از اکتبر ۲۰۱۵ تا می ۲۰۱۵ طول کشید. صدها طرح و پروژه از همه کشورهای جهان در این فرایند مشارکت داشتند. آسان سرویس با موفقیت مراحل روند انتخاب را طی نمود و در جلسه سالیانه کمیته کارشناسان سازمان ملل متحد درباره مدیریت عمومی که در سال ۲۰۱۵ در نیویورک برگزار شد به‌عنوان برنده اعلام شد و جایگاه اول را در رده‌بندی «بهبود ارائه خدمات عمومی» کسب کرد.

خانم هلن کلارک، مدیر برنامه توسعه سازمان ملل متحد که برای شرکت در انجمن بین‌المللی انسان دوستانه به باکو آمده بود بعد از آشنایی با فعالیت‌های آسان سرویس اظهار داشت این سازوکارها باید مورد توجه کشورهایی قرار گیرد که به دنبال نوسازی خدمات عمومی خودشان هستند.

آذربایجان یک کشور در حال رشد سریع است. به طور مداوم همه اقدامات برای حفظ چنین پویایی‌هایی دنبال می‌شود. نظامی از روابط عمومی شفاف ایجاد شده و فعالیت نهادهای دموکراتیک فراهم گردیده. اقدامات ما توسط نهادها و سازمان‌های ارزیابی‌کننده بین‌المللی بسیار ارزشمند قلمداد شده است.

جمهوری آذربایجان در طی ریاست خود بر کمیته وزیران شورای اروپا مبارزه با فساد را به عنوان اولویت خود اعلام کرده و اراده خود برای مواجهه‌ی جدی با این مشکل در سطح بین‌المللی را نشان داده است. کشور ما یکی از مشارکت‌کنندگان فعال در همه ابتکارات بین‌المللی در این حوزه می‌باشد. آذربایجان یکی از اولین کشورهای بود که به کنوانسیون سازمان ملل علیه فساد پیوست.

رئیس جمهور

همکاری‌های بین‌المللی - اسناد و سازمان‌های بین‌المللی (۲۰۱۵-۲۰۰۳)

همکاری‌های بین‌المللی یکی از جهت‌گیری‌های مهم راهبرد مبارزه با فساد جمهوری آذربایجان است. کسب تجارب و تخصص‌های خارجی، الحاق و اجرای اسناد بین‌المللی و برقراری روابط مشارکتی با سازمان‌های خارجی و نهادهای تخصصی از عناصر اصلی همکاری بین‌المللی هستند که نتایج موفقیت‌آمیزی در پی داشته است.

آذربایجان همه کنوانسیون‌های بین‌المللی مهم در زمینه مبارزه با فساد را تصویب کرده و در حال اجرای آن‌هاست. سازمان‌های بین‌المللی که مدام بر اجرایی کنوانسیون‌ها نظارت دارند از اقدامات انجام‌شده در کشور ما قدردانی کرده‌اند.

تصویب کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با فساد در ۳۰ سپتامبر ۲۰۰۵ باعث شد تا آذربایجان پیشگام کشورهای عضو شود که این سند حقوقی بین‌المللی اجرایی می‌کردند، فرایندی که متعاقباً از سوی اکثر کشورهای جهان دنبال شد.

به‌علاوه، آذربایجان یکی از اولین کشورهایی بود که از سوی سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مشخص در مورد نحوه اجرای کنوانسیون‌های مرتبط مورد واریسی قرار گرفت. در نتیجه این ارزیابی‌ها، بازرسان بر جایگاه اجرایی مثبت اذعان داشتند. اجرای اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای به میزان چشمگیری به ترویج و تبعیت از استانداردهای عالی بین‌المللی در زمینه مبارزه با فساد کمک کرده است.

آذربایجان، کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرایم سازمان‌یافته فراملی را در ۱۳ می ۲۰۰۳ و کنوانسیون حقوق مدنی و کیفری شورای اروپا را در دسامبر ۲۰۰۳ به تصویب رساند. از این‌رو، آذربایجان مبنای قوانین نوینی را بر پایه الزامات استانداردهای بین‌المللی تدوین کرده و اقدامات نهادی متعددی را به اجرا گذاشته است. این امر کارایی اقدامات انجام‌شده درباره مسائل سازمانی و نهادی و عملکرد مؤثر در حوزه مبارزه با فساد را افزایش داده است. به‌ویژه، هیأت‌های نمایندگی جمهوری آذربایجان در طی یک دهه گذشته در کنفرانس‌های متشکل از دولت‌های عضو این کنوانسیون به‌طور منظم مشارکت داشتند. سازوکارهای واریسی بین‌المللی این کنوانسیون‌ها به کرات توسط نمایندگان آذربایجان تهیه و تنظیم گردیده است.

مشارکت در ابتکارات بین‌المللی

جمهوری آذربایجان در ابتکارات بین‌المللی زیر درزمینه‌ی مبارزه با فساد مشارکت دارد:

ابتکار شفافیت صنایع استخراجی

در اولین کنفرانس بین‌المللی که در ژوئن ۲۰۰۳ در لندن برگزار شد، الهام‌علی‌اف تصمیم دولت آذربایجان مبنی بر پیوستن به **ابتکار شفافیت صنایع استخراجی** را اعلام کرد و اظهار داشت که از تلاش‌های بین‌المللی در این زمینه حمایت می‌کند. **ابتکار شفافیت صنایع استخراجی** یک استاندارد جهانی در حوزه شفافیت در صنایع گاز و معدنی است. هدف اصلی این ابتکار، استفاده مؤثر از ثروت ناشی از منابع طبیعی، رعایت شفافیت توسط دولت‌ها و شرکت‌ها در صنایع استخراجی، مدیریت منابع دولتی و ارتقای پاسخ‌گویی است.

بعد از الحاق به **ابتکار شفافیت صنایع استخراجی**، آذربایجان کمیسیونی را برای اجرای مسئولیت‌های خود در برابر آن تشکیل داده است. این کمیسیون اطلاعاتی را درباره درآمدهای نهادهای دولتی، شرکت‌های دولتی و سایر نهادهای تحت مالکیت دولت همچنین درآمدهای حاصل از شرکت‌های خارجی و محلی را جمع‌آوری نمود. کمیسیون، ارتباط نزدیکی را با سازمان‌های غیردولتی فعال در این حوزه برقرار نموده است.

پیاده‌سازی **ابتکار شفافیت صنایع استخراجی** در آذربایجان یک روند مداوم است. دولت آذربایجان همه پرداخت‌های صنایع نفت، گاز و معدنی به دولت توسط شرکت‌ها و نیز همه درآمدهای دولت حاصل از صنایع نفت، گاز و معدنی را برای همگان به شکل جامع و قابل‌دسترس منتشر می‌کند.

در سال ۲۰۱۲ گزارش اجرای **ابتکار شفافیت صنایع استخراجی** در آذربایجان به‌طور منظم منتشر گردید. این گزارش‌ها بر اساس مقررات اتخاذشده در کنفرانس جهانی **ابتکار شفافیت صنایع استخراجی** که در پاریس برگزار شد، منتشر می‌شود. این گزارش‌ها خاطرنشان می‌کند که آذربایجان به‌طور جدی به الزامات این ابتکار توجه دارد، فعالانه در فعالیت‌های آن مشارکت می‌کند و در نتیجه به برخی از موفقیت‌ها در این حوزه ناائل شده است.

شورای اروپا/ گروه کشورهای مبارزه با فساد (گریکو)

آذربایجان کنوانسیون حقوق مدنی و کیفری شورای اروپا درباره فساد را در ۲۰۰۴ به تصویب رساند و در جولای همان سال به گروه کشورهای مبارزه با فساد شورای اروپا (گریکو) پیوست. هدف گریکو، نظارت بر تبعیت دولت‌های عضو شورای اروپا از استانداردهای مبارزه با فساد، ارزیابی دستاوردها در این حوزه از طریق گروه‌های کارشناسی متشکل از نمایندگان دولت‌های عضو، بهبود توانایی اعضا در مبارزه با فساد و پشتیبانی از تدوین راهبرد ملی مبارزه با فساد می‌باشد. گریکو مجموعه ارزیابی‌هایی در حوزه‌های مختلف آذربایجان انجام داده و اصلاحات و اقدامات انجام‌شده را با نگاه مثبت ارزیابی کرده است. آذربایجان همکاری نزدیکی با این گروه دارد، نمایندگان دولتی آذربایجان در مأموریت‌های ارزیابی سایر دولت‌ها مشارکت دارند و فعالانه در تمامی فعالیت‌های آن مشغول به کار هستند.

پروژه «حمایت از راهبرد مبارزه با فساد آذربایجان»

پروژه‌ای با عنوان «حمایت از راهبرد مبارزه با فساد آذربایجان» طی سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۰۷ با همکاری مشترک دولت آذربایجان و شورای اروپا اجرا گردید که نمونه خوبی از همکاری نزدیک و مؤثر است. هدف این پروژه پیشگیری از فساد بر اساس پیشنهادهای گروه کشورهای مبارزه با فساد و کمیته کارشناسان ارزیابی اقدامات مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم است. همچنین این پروژه، پیش‌نویس قانونی درباره پیشگیری از قانونی شدن وجوه یا دارایی ناشی از اقدامات کیفری و تأمین مالی تروریسم مطابق با پیشنهادهای کمیته یادشده و گروه ویژه اقدام مالی را تهیه نمود. پروژه «حمایت از راهبرد مبارزه با فساد آذربایجان» در پایان ۲۰۰۹ نهایی شد. کنفرانس گسترده‌ای برای بررسی نتایج پروژه و انتشار پیامدهای آن برگزار شد.

سازمان جهانی اعضای پارلمان‌ها برای مبارزه با فساد

هدف سازمان جهانی اعضای پارلمان‌ها برای مبارزه با فساد^۱ یکپارچه‌سازی تلاش‌های اعضای پارلمان‌های سراسر جهان در راه مبارزه با فساد، افزایش ظرفیت پارلمان‌ها در این

زمینه، سازمان‌دهی تبادل اطلاعات بین آنان و حصول اطمینان از اجرای تدابیر مبارزه با فساد کارآمد با همکاری شعبه‌های منطقه‌ای این سازمان است.

آذربایجان همکاری نزدیکی با این سازمان دارد. اعضای پارلمان جمهوری آذربایجان در سومین کنفرانس این سازمان که در نوامبر ۲۰۰۹ در کویت برگزار شد، شرکت کردند. افزون بر این، این سازمان و شعبه منطقه‌ای قفقاز جنوبی در می ۲۰۰۹ کنفرانسی را در باکو با عنوان «نقش جامعه در مبارزه با فساد» ترتیب دادند. نمایندگان **سازمان جهانی اعضای پارلمان‌ها برای مبارزه با فساد** بر مساعدت مؤثر اعضای پارلمان آذربایجان برای مبارزه با فساد تأکید نمودند و مشارکت فعال آن‌ها در عملکرد سازمان را بسیار تحسین کردند.

انجمن بین‌المللی مسئولان مبارزه با فساد

هدف این سازمان حمایت از اجرایی شدن کنوانسیون مبارزه با فساد سازمان ملل، برقراری همکاری بین‌المللی در زمینه‌ی شناسایی افرادی که سعی در گریز از مسئولیت‌های کیفری در سرزمین دولت‌های دیگر را دارند و ارائه کمک‌های ضروری برای نهادهای مبارزه با فساد کشورهای عضو در سطح جهانی می‌باشد. همچنین این سازمان تدابیری برای پیشگیری از فساد هم در بخش‌های خصوصی و هم در بخش‌های عمومی به مورد اجرا می‌گذارد و نیز تبادل نظرات کارشناسی و دیگر اطلاعات در زمینه‌ی مبارزه با فساد را فراهم می‌کند.

جمهوری آذربایجان از زمان تأسیس **انجمن بین‌المللی مسئولان مبارزه با فساد** در فعالیت‌های آن مشارکت داشته است. زمانی که این سازمان در سال ۲۰۰۶ تأسیس شد، وزیر دادگستری جمهوری آذربایجان به‌عنوان معاون رئیس و عضو کمیته اجرایی آن انتخاب گردید. نمایندگان جمهوری آذربایجان فعالانه در نشست‌های عمومی و جلسات آن مشارکت دارند و در سامان‌دهی مراسم‌های آن پشتیبانی می‌کنند.

شایان ذکر است که نشست **کمیته اجرایی** سازمان در مارس و آوریل ۲۰۰۸ در باکو برگزار شد. رئیس‌جمهور آذربایجان شرکت‌کنندگان در نشست کمیته اجرایی را در کاخ ریاست جمهوری به حضور پذیرفتند و برای آن‌ها در پیشبرد فعالیت‌های سازمان آرزوی موفقیت کردند. این امر نشان از اهمیت بالایی است که دولت آذربایجان برای **انجمن بین‌المللی مسئولان مبارزه با فساد** قائل است.

سازمان شفافیت بین‌الملل

سازمان شفافیت بین‌الملل یک نهاد تخصصی در زمینه مبارزه با فساد است. هدف سازمان، مبارزه با فساد در همه سطوح و همه حوزه‌ها و همچنین ارتقای شفافیت و پاسخ‌گویی است. نمایندگی محلی این سازمان از سال ۲۰۰۱ در آذربایجان شروع به فعالیت نمود. دولت آذربایجان همکاری نزدیکی با سازمان دارد و این روابط دیرینه است. برگزاری **کنفرانس منطقه‌ای** این سازمان در ۲۰۰۷ در باکو نمونه موفقیت‌آمیزی از این همکاری است. در این کنفرانس که با مشارکت نمایندگانی از بیش از ۹۰ کشور جهان برگزار شد، تعهدات آذربایجان در زمینه مبارزه با فساد و کارهای صورت گرفته در این حوزه مورد ارزیابی قرار گرفت. نهادهای دولتی با نمایندگی محلی این سازمان همکاری دارند و از اجرای پروژه‌های منطقه‌ای در کشور پشتیبانی می‌کنند. نمایندگی محلی سازمان شفافیت فعالانه در فرایند بهبود مبانی قانون‌گذاری ملی و نیز تدوین و اجرای برنامه دولتی در زمینه مبارزه با فساد مشارکت دارد. افزون بر این، معاضدت حقوقی و مراکز ارتباط مستقیم تلفنی آن در مناطق مختلف کشور مشغول فعالیت است.

همچنین نمایندگی منطقه‌ای سازمان شفافیت، همکاری نزدیکی با **کمیسیون مبارزه با فساد آذربایجان** دارد و نمایندگان آن عضو یکی از کارگروه‌های زیر نظر کمیسیون است. بارومتر جهانی فساد ۲۰۱۳ سازمان شفافیت حکایت از تحولات مثبت در زمینه مبارزه با فساد در جمهوری آذربایجان داشت. طوری که بر اساس پیمایش انجام‌شده ۶۸ درصد پاسخ‌دهندگان اظهار داشته‌اند که اقدامات انجام‌شده در حوزه مبارزه با فساد را مؤثر قلمداد می‌کنند.

گزارش سازمان شفافیت درباره «**مخاطرات مرتبط با فساد در اوراسیا**» نشان می‌دهد که سطح فساد در آذربایجان کاهش یافته است. دلیل این امر اصلاحات چشمگیر و اجرای برنامه محلی و بین‌المللی توسط دولت آذربایجان عنوان گردید.

به‌علاوه، بر اساس گزارش **نظام سلامت اداری سازمان شفافیت**، نظام سلامت اداری آذربایجان با مشخصه‌های همانند بر خورداری از قدرت اجرایی قوی، دستگاه‌های اعمال‌کننده قانون و نهادهای مبارزه با فساد توصیف گردیده است.

سازمان توسعه و همکاری اقتصادی

آذربایجان در ۱۹۹۸ به شبکه مبارزه با فساد اروپای شرقی و آسیای مرکزی و در ۲۰۰۳ به طرح اقدام استانبول آن پیوست. هدف شبکه مبارزه با فساد حمایت از تلاش‌های کشورهای عضو است که هدفشان پیشگیری و مبارزه با فساد و تشویق به تبادل بهترین روش‌ها و تدابیر بین آن‌هاست.

جمهوری آذربایجان مناسبات همکاری خود را با سازمان توسعه و همکاری اقتصادی در چارچوب شبکه طرح اقدام استانبول توسعه داده است. آذربایجان سه دور ارزیابی شبکه مبارزه با فساد در مورد اقدامات انجام‌شده در حوزه مبارزه با فساد را گذرانده و پیشنهادهای ارائه‌شده را با موفقیت اجرا کرده است.

اصلاحات مبارزه با فساد در آذربایجان در کنفرانس منطقه‌ای سازمان توسعه و همکاری اقتصادی که در پاریس برگزار شد، خوب ارزیابی شد. قوانین ملی در این زمینه جامع و پایدار توصیف و اقدامات نهادی، مؤثر قلمداد گردید. چنین ارزیابی‌هایی بیانگر سطح بسیار خوب همکاری با این سازمان است.

آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد

جمهوری آذربایجان یکی از اولین کشورهایی بود که از ابتکار تأسیس آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد حمایت کرد و به این سازمان پیوست. این آکادمی، سمینارها، کنفرانس‌ها و مدارس تابستانی بلندمدت و کوتاه‌مدتی را با هدف تبادل دانش و مهارت‌های حوزه مبارزه با فساد برگزار می‌کند. آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد اولین نهاد در دنیاست که برنامه‌های تفصیلی در حوزه مطالعات مبارزه با فساد را توسعه و اجرا می‌کند.

آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد همکاری نزدیکی با آذربایجان دارد. نمایندگان این کشور در مراسم افتتاح آکادمی و انتخاب اعضای آن شرکت داشتند. در طی دیدار دکتر مارتین کراتر، رئیس آکادمی از باکو یادداشت تفاهمی با هدف توسعه روابط دوجانبه بین آکادمی و جمهوری آذربایجان به امضاء رسید.

افزون بر این، سومین جلسه مجمع اعضای آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد در نوامبر ۲۱۴ در باکو برگزار شد و دادستان کل جمهوری آذربایجان به‌عنوان رئیس این مجمع انتخاب شد.

مبارزه با فساد: استانداردهای بین‌المللی و تجارب ملی

کنفرانس بین‌المللی «مبارزه با فساد: استانداردهای بین‌المللی و تجارب ملی» در ژوئن ۲۰۱۴ در چارچوب ریاست آذربایجان بر کمیته وزرای شورای اروپا در باکو برگزار شد. این رویداد توسط دولت آذربایجان با مشارکت گروه کشورهای مبارزه با فساد (گریکو) و آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد سازمان‌دهی شده بود. بیش از ۲۳۰ دولت و مقامات دولتی، رؤسای سازمان تخصصی مبارزه با فساد و نهادهای مجری قانون از ۳۵ کشور و ۱۴ سازمان بین‌المللی، اعضای کمیسیون مبارزه با فساد آذربایجان، مقامات ارشد نهادهای دولتی و نمایندگان نهادهای جامعه مدنی در این رویداد شرکت داشتند. در طی کنفرانس، نهادهای تخصصی مبارزه با فساد آذربایجان یعنی کمیسیون مبارزه با فساد و اداره مبارزه با فساد دادستانی کل درباره موضوع توسعه مناسبات همکاری با نهادهای همتای خارجی خود به بحث و گفتگو پرداختند. شرکت‌کنندگان کنفرانس اقدامات جمهوری آذربایجان در زمینه مبارزه با فساد را مورد تحسین قرار دادند.

جمهوری آذربایجان در طی دو دهه گذشته به شکل چشمگیری همکاری خود با سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای مجری قانون دولت‌های خارجی در زمینه مبارزه با فساد را توسعه بخشیده است. روابط مؤثری با گروه دولت‌های مبارزه با فساد (گریکو)، سازمان توسعه همکاری اقتصادی و توسعه، آکادمی بین‌المللی مبارزه با فساد، نهادی خاص سازمان ملل، انجمن بین‌المللی مسئولان مبارزه با فساد، نهادهای تخصصی مبارزه با فساد دولت‌های خارجی و سازمان‌های بین‌المللی در سطوح محلی برقرار کرده است. به‌علاوه، پروژه‌های مشترکی با همکاری شرکای خارجی اجرا کرده و مبادرت به تبادل تجربیات نموده است.

کنترل عمومی باید در کشور ما قوی تر شود. من از شما و از همه شهروندان جمهوری آذربایجان تقاضا دارم تا روندهای نامطلوب را به اداره ریاست جمهوری و سایر نهادی ذی ربط و همین طور به نهادهای اجرایی محلی اطلاع دهید تا بتوانیم نواقص را اصلاح کنیم و زخمها را التیام بخشیم.

رئیس جمهور

گام‌هایی برای آگاهی‌افزایی

- همکاری با جامعه مدنی
- آگاهی‌افزایی در صفحات اینترنت
- مشارکت عمومی
- انتشارات و آموزش‌ها

کنفرانس‌هایی که مناطق مختلف آذربایجان را تحت پوشش قرار می‌داد به‌منظور معرفی اقدامات قانونی انجام‌شده در حوزه مبارزه با فساد به مردم سازمان‌دهی شد. افزون بر آن، مجموعه‌ای با عنوان «قوانین مبارزه با فساد» به دو زبان انگلیسی و آذربایجانی چاپ شد و در بین نهادهای دولتی و سازمان غیردولتی توزیع گردید.

همچنین، برنامه‌ای تلویزیونی با عنوان «به فساد نه بگوئید» در چارچوب همکاری با تلویزیون عمومی و با هدف بهبود دانش عمومی درباره پیشگیر از فساد و آگاهی‌افزایی عمومی در سال ۲۰۱۱ دو بار در ماه پخش شد. به‌منظور آگاه‌سازی عمومی درباره اقدامات مبارزه با فساد، کنفرانس‌های مطبوعاتی سالانه و نیمه سالانه به‌طور مرتب برگزار می‌شود.

وبگاه ثبت اقدامات حقوقی جمهوری آذربایجان به نشانی www.huquqiaktlar.gov.az ایجاد شد و از نوامبر ۲۰۱۱ شروع به فعالیت نمود. بیش از ۲۰ هزار سند در نسخه الکترونیکی فوق بارگذاری شد که مرتباً به‌روزرسانی می‌شود و بازدید عموم از آن آزاد است.

در چارچوب برنامه دولتی مبارزه با فساد ۲۰۰۶-۲۰۰۴ و بر اساس الزامات فرمان ریاست جمهوری توسعه قضایی درگاه e-qanun.az ایجاد شد. این درگاه دربرگیرنده اولین منبع اینترنتی اقدامات قانونی و نظارتی در آذربایجان می‌باشد. همگام بر اجرای راهبرد ملی افزایش شفافیت و مبارزه با فساد (۲۰۱۲-۲۰۰۷) فعالیت درگاه تقویت گردید و نزدیک به ۳۰ هزار سند حقوقی در آن بارگذاری شد.

با حمایت کمیسیون مبارزه با فساد، وبگاه اینترنتی اطلاع‌رسانی به نشانی www.rusum.az برای ارائه اطلاعات در مورد عوارض و هزینه‌های خدمات ارائه‌شده توسط

نهادهای حکومتی به شهروندان ایجاد گردید. نسخه بازسازی شده این وبگاه در ۲۰۱۴ رونمایی شد. شاید ذکر است وبگاه فوق، اولین منبع اطلاع‌رسانی درباره همه عوارض و هزینه‌ها می‌باشد.

بخش ویژه‌ای در نسخه به‌روز شده این وبگاه به‌منظور تأمین دسترسی آسان به عوارض و تعرفه‌هایی که مکرراً توسط شهروندان استفاده می‌شود، ایجاد شد. در کنار آن، برگه‌هایی که برای درخواست خدمات ضروری است در آن قرار داده شد.

وبگاه www.rusum.az ایمیل، شماره تلفن و آدرس نهادهای دولتی را در اختیار شهروندان قرار می‌دهد. همچنین از طریق شورای عمومی موجود در وبگاه، شهروندان فرصت بحث و گفت‌وگو درباره خدمات ارائه‌شده توسط نهادهای دولتی و سایر موضوعات عمومی مهم را پیدا می‌کنند.

این وبگاه از زمان تأسیس موردتوجه عموم واقع شده و کمک خوبی برای دسترسی به اطلاعات مرتبط با حوزه مبارزه با فساد کرده است. این وبگاه توسط سازمان‌های غیردولتی متخصص در حوزه مبارزه با فساد و با پشتیبانی کمیسیون مبارزه با فساد راه‌اندازی شد.

در چارچوب همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد درباره اقدامات آگاهی‌افزایی، یک منبع برخط دیگر، درگاه www.sukan.az است. هدف این درگاه، اطلاع‌رسانی به شهروندان درباره روند اخذ گواهی‌نامه رانندگی، مقررات عبور و مرور، امنیت جاده‌ای و سایر مقررات مربوط به رانندگی است؛ به‌علاوه، شهروندان می‌توانند از دیگر موضوعات مورد علاقه خود اطلاع حاصل کنند.

درعین حال، درگاه فوق به ترویج ضوابط اخلاقی بین رانندگان و عابران می‌پردازد، احترام متقابل بین آن‌ها را تشویق می‌کند و به شیوه قابل‌فهم و به‌یادماندنی‌تر، کودکان دبستانی را از مقررات عبور و مرور و ایمنی آگاه می‌سازد.

قانون «مشارکت عمومی» که به‌عنوان اقدام حقوقی مهم درزمینه مبارزه با فساد از طریق متعادل کردن روابط بین جامعه مدنی و نهادهای دولتی قلمداد می‌شود، در سال ۲۰۱۳ به تصویب رسید. این قانون، مشارکت فعالانه نهادهای جامعه مدنی در مدیریت عمومی و عملکرد مبتکرانه نهادهای دولتی را تأمین می‌کند. گذشته از این، قانون فوق برای سازمان‌های

غیردولتی، رسانه‌ها و اتحادیه‌های تجاری فرصتی فراهم می‌سازد تا از طریق پیوستن به شوراهای عمومی بر فعالیتهای نهادهای دولتی، کنترل عمومی اعمال کنند. تصویب «قانون مشارکت عمومی» استقبال زیاد سازمان‌های بین‌المللی را در پی داشت و به‌عنوان «بهترین رویه» شناخته شد.

اقدامات آگاهی‌افزا در حوزه مبارزه با فساد، کارهایی مقطعی نیستند و باید

به‌طور مستمر انجام پذیرد.